

Posudek oponenta habilitační práce

Název habilitační práce: **Administrativněprávní zodpovědnost právnických osob**

Autor habilitační práce: **JUDr. Matej Horvat, PhD.**

Oponent habilitační práce: Doc. JUDr. Kateřina Frumarová, Ph.D., Právnická fakulta UP v Olomouci

Význam habilitační práce a jejích poznatků, aktuálnost tématu

Autor si pro svoji monografii – habilitační práci - vybral problematiku nezaslouženě opomíjenou, avšak velice aktuální a důležitou, která nabývá v posledních letech na stále větším významu, a to jak pro oblast (správně) právní nauky, tak i aplikační praxe, jakož v neposlední řadě i z pohledu zákonodárce a tvorby odpovídající a kvalitní právní úpravy. Správně právní odpovědnost právnických osob se v současnosti svým významem a četností aplikace zcela (vy)rovná odpovědnosti osob fyzických, bohužel tomu zásadně neodpovídá její právní úprava, která je nekoncepční, nepřehledná a neúplná. Daná skutečnost se pak významně negativně odráží především v možnosti adekvátně postihovat správní delikty právnických osob, při současném respektování jak práv a postavení dané osoby, tak současně při zachování a naplňování základních funkcí a smyslu správně právní odpovědnosti. Z předložené práce vyznívá, že habilitant disponuje kvalitními právně teoretickými poznatky o dané oblasti, jakož se orientuje i v rovině praktické, tj. z pohledu aplikace platné legislativy v praxi, včetně relevantní soudní judikatury. Jde tedy o téma aktuální, velmi dobře zvolené, systematicky a komplexně odborně zpracované.

Struktura práce a zvolené metody zpracování tématu

Habilitační monografie je vedle Úvodu a Závěru strukturována do pěti hlavních kapitol, dále pak vnitřně diferencovaných. Členění práce je logické, autor postupuje od obecného ke zvláštnímu, tj. po právně teoretickém uvedení do problematiky nejen správně právní odpovědnosti následují precizní analýzy vybraných hmotně právních a následně pak i procesně právních aspektů trestání právnických osob. V rámci zvolené struktury práce oceňují dílčí závěry jednotlivých kapitol, které přehledně a zhuštěně pro čtenáře shrnují nejstěžejnější poznatky autora, jeho doporučení a závěry. Kapitola druhá až čtvrtá se zaměřují na oblast hmotně právní – nosnými tématy jsou právnické osoby jako subjekt správního deliktu, okolnosti vylučující protiprávnost a zánik odpovědnosti (sankcionovatelnosti) za správní delikt a konečně pak sankce a jejich ukládání právnickým osobám za správní delikty. Kapitola pátá

přináší analýzu vybraných institutů řízení o správním deliktu právnické osoby, přičemž opomenuta není ani otázka možného přezkumu a obrany právnické osoby (ať již v rámci samotné veřejné správy, či následně správního soudnictví). Obecně lze ke zvolené struktuře konstatovat, že autor postupuje od obecného ke zvláštnímu, jednotlivé kapitoly na sebe logicky navazují a směřují k naplnění cílů habilitační práce.

Pokud jde o použité metody práce, autor postupuje především za použití metody deskriptivní, dále analýzy a následné syntézy, jakož i metody komparační, kdy však nezahluje čtenáře podrobným popisem stávající legislativy týkající se dané problematiky, ale na základě subjektivní selekce – jež samozřejmě sleduje především vytyčenou hypotézu a cíl práce - se věnuje vybraným aspektům dané problematiky a její právní úpravy, jenž kriticky interpretuje a poukazuje případně na její nejzásadnější nedostatky. Výrazně také propojuje právně teoretické poznatky - získané analýzou, příp. komparací - s praktickou stránkou dané problematiky, kdy poukazuje na řadu problémů spojených s následnou interpretací a aplikací předmětných norem v praxi. Nejen v závěru práce, ale i v rámci jednotlivých, dílčím způsobem řešených problematik, pak nechybí potřebný autorův syntetický pohled, vč. řady jeho úvah *de lege ferenda*.

Výsledky habilitační práce, splnění stanovených cílů

Stávající slovenská právní úprava správního trestání právnických osob přináší řadu otázek a problémů k zamyšlení a zodpovězení. Jde o úpravu roztržitou, kdy absentuje úprava řady hmotně právních i procesně právních institutů, nezbytných a vystihujících podstatu a účel správního trestání právnických osob, často pak nahrazovaná pomocí analogie či dotvářená soudní, popř. správní praxí. Jde tedy z pohledu *de lege lata* o krajně nevyhovující právní stav, čehož si je plně vědom i autor, neboť základní hypotézou jeho vědecká práce je teze, že *právní úprava správních deliktů právnických osob je nedokonalá a je třeba, aby tento stav reflektoval zejména slovenský zákonodárce v podobě přijetí nové, odpovídající právní úpravy*.

Autor se v rámci své práce důsledně držel výše vymezené hypotézy, kdy se za pomoci právních předpisů, odborné literatury i judikatury snažil velmi podrobně jednotlivé okruhy problémů analyzovat, popsat, a následně získané poznatky zobecnit a kriticky zhodnotit. Problematika správního trestání právnických osob je velmi rozsáhlá a nelze ji nadto posuzovat odděleně od řady dalších institutů a aspektů s ní úzce souvisejících, jako je například trestní odpovědnost právnických osob, resp. koncepce právní odpovědnosti těchto subjektů vůbec, nelze odhlédnout od řady požadavků, plynoucích jak z mezinárodně právních dokumentů, tak i ústavně právních principů demokratického právního státu, jakož i principů dobré správy. Proto velký klad dané práce spatřuji v tom, že se autor nesnažil postihnout problematiku v celé její komplexnosti, což by bezpochyby zahrnilo jak čtenáře, tak i samotného autora, a bezpochyby mohlo ovlivnit i kvalitu textu, ale že se na základě subjektivní a zdůvodněné

selekce zaměřil pouze na vybrané instituty a aspekty dané problematiky, což mu umožnilo jít do hloubky daného problému, pečlivě jej analyzovat a posoudit v širokém kontextu nezbytných a souvisejících aspektů, jakož poukázat i na problémy a nedostatky a současně navrhnout řešení z pohledu *de lege ferenda*. Lze uzavřít, že stanovené cíle autor bezesporu naplnil.

Předloženou práci lze proto kvalifikovat jako hodnotný počín přinášející jednak odborně fundované informace o stávající právní úpravě dané problematiky ve Slovenské republice, jakož i její aplikaci, a současně pak představující i cenný příspěvek k odborné diskusi, jakož i zdroj kvalitních a podrobných informací a podnětů *de lege ferenda*, a to – zejména s ohledem na některé závěry - pro slovenského zákonodárce. S ohledem na nepočetnost odborné literatury k této problematice pak jistě obohatí tato práce jak správně právní teorii, tak i správně právní praxi.

Formální náležitosti

Pokud jde o formální požadavky kladené na tento typ vědecké práce, domnívám se, že i tyto jsou v plné míře splněny. Habilitační práce je přehledně členěna a logicky uspořádána. Práce je vybavena relevantním poznámkovým aparátem a lze konstatovat, že autor pracoval kvalitně jak s odbornou literaturou i legislativou, tak i relevantní judikaturou.

Práce je psána čtivě, bez gramatických či stylistických nedostatků, přesto však odborným jazykem.

Otázky k obhajobě

K ústní obhajobě navrhuji tato témata, okruhy k diskusi:

- 1) Měl by nový právní předpis sjednotit úpravu všech správních deliktů – tj. přestupků, deliktů právnických osob, podnikajících fyzických osob, disciplinárních deliktů i pořádkových deliktů? A jak by autor vyřešil roztříštěnost, nekoncepčnost a rozsáhlý počet skutkových podstat správních deliktů?
- 2) Které instituty – a to jak hmotně, tak i procesně právní - by musely být v jednotné právní úpravě upraveny odchylně pro správní delikty fyzických osob a správní delikty právnických osob?

Závěr

Mohu bezesporu konstatovat, že autor splnil ve vysoké odborné kvalitě cíl, který si při jejím zpracování v Úvodu stanovil. Mám za to, že práce jako celek poskytuje odborně fundovaný pohled na danou problematiku (problematiku správně právní odpovědnosti právnických osob)

i její dílčí aspekty, vykazuje vyváženost i logickou uspořádanost s věcnou návazností dílčích otázek zpracovávané problematiky. Vyzvednout pak chci především autorovu schopnost selekce zásadních a systematicky uspořádaných informací k danému tématu, současně pak vhodně doplněných na základě kritického - ne však samoučelného - náhledu autora o řadu jeho vlastních úvah a podnětů k řešení, při snaze o zohlednění aktuálních potřeb všech zúčastněných subjektů i společnosti, a za využití velmi dobrých právně teoretických znalostí, ale i potřeb a problémů praxe. Práce svojí kvalitou, odborností a hloubkou zpracování dané problematiky zcela odpovídá požadavkům kladeným na habilitační práci.

S ohledem na vše výše řečené proto konstatuji, že předložená **habilitační práce JUDr. Mateje Horvata, PhD. splňuje veškeré požadavky kladené na tento typ vědecké práce a proto ji doporučuji k obhajobě.**

V Olomouci dne 28. 10. 2018

Doc. JUDr. Kateřina Frumarová, Ph.D.